

Stenogrammid

XIII Riigikogu, II Istungjärk, täiskogu korraline istung

Neljapäev, 24.09.2015, 10:00

Toimetatud

10:00 Istungi rakendamine

1. 10:06 Riigikogu otsuse "Riigikogu otsuse "Riigieelarve kontrolli erikomisjoni moodustamine" muutmise" eelnõu (87 OE) teine lugemine

2. 10:09 Tarbijakaitseseaduse eelnõu (37 SE) esimene lugemine

3. 10:31 Kemikaaliseaduse eelnõu (72 SE) esimene lugemine

10:00 Istungi rakendamine

11:00 Aseesimees Jüri Ratas

Tere hommikust, austatud ametikaaslased, hea Riigikogu! Alustame Riigikogu täiskogu II istungjärku 2. töönädala neljapäevast istungit. Kõigepealt palun Riigikogu kõnetooli neid Riigikogu liikmeid, kes soovivad üle anda eelnõusid või arupärimisi. Palun Riigikogu kõnetooli Dmitri Dmitrijevi!

11:00 Dmitri Dmitrijev

Austatud aseesimees! Head kolleegid! Mul on siseministrile esitada arupärimine, mis puudutab Ida-Virumaa olukorda ja arengut. Ida-Virumaa on Eesti kontekstis ülioluline tööstuslik piirkond, mis vajab paljudes valdkondades eraldi lähenemist ning vajadusel ka abi. Hoolimata asjaolust, et tegemist on tööstusliku piirkonnaga, oli Ida-Virumaa töötus 2014. aasta seisuga pea kaks korda kõrgem kui Eesti keskmine ning sealne rahvastik on 25 aastaga vähenenud kolmandiku võrra. 2008. aastal alanud majanduslangus lõi Ida-Virumaal valusalt ning paljud vanad probleemid, mis polnud veel lõpuni lahenenud, kerkisid uuesti esile. Suurenesid tööpuudus ja vaesus ning intensiivistus väljaränne maakonnast, mille tagajärjel leiti end üsna keerulisest olukorrast. Eelnevate sündmuste valguses alustas toonane valitsus 2009. aastal ettevalmistusi Ida-Virumaa tegevuskava koostamiseks ja vägagi ambitsioonikas tegevuskava aastateks 2010–2014 valmis mõne kuuga. Ambitsioonikast tegevuskavast jäi aga valitsusprogrammi järele vaid kolm punkti, millest kaks olid üsna üldsõnalised. Monitooringud näitasid selgelt, et tegevuskava elluviimine ei olnud valitsuse prioriteetide seas. Kokku võttes käivitas tegevuskava siiski Ida-Virumaal mõned protsessid, millest on maakonnale kasu olnud. Uueks perioodiks, aastateks 2015–2020, on valitsus planeerinud eelmisele tegevuskavale jätkuks uue tegevuskava ja seoses sellega on meil ministrile küsimusi. Üks nendest on näiteks ... Aga ma ei hakka neid vist ette lugema, aega ka ei ole enam. Aitäh!

11:00 Aseesimees Jüri Ratas

Aeg on täis. Head ametikaaslased! Enne kui me läheme edasi, on mul, ja ma usun, et meil kõigil, suur au tervitada Luksemburgi Esindajatekoja esimeest, Tema Ekstsellentsi härra Mars di Bartolomeod ja loomulikult ka meie armastatud Riigikogu esimeest Eiki Nestorit. (Aplaus.) Ma palun nüüd Riigikogu kõnetooli Jaak Madisoni!

11:00 Jaak Madison

Lugupeetud asespiiker! Austatud kolleegid! Annan EKRE fraktsiooni nimel siseministrile härra Hanno Pevkurile üle arupärimise teemal "Valitsuse poolt võetud kohustustest rändekriisi lahendamisel". Seoses aina eskaleeruva immigratsiooni ja põgenikekriisiga on Eesti andnud lubadusi võtta põgenikke vastu suuremas mahu, kui seda lubati teha 25.–26. juunil 2015 toimunud Euroopa Ülemkogul. Algselt oli Eesti valitsuse seisukoht, mida toetas ka Euroopa Liidu asjade komisjon, et Eesti võtab pagulasi vastu

vaid vabatahtlikult ning meie võimekust arvestades. Kuid 22. septembril k.a toimunud Euroopa Liidu erakorralisel justiits- ja siseküsimuste nõukogu istungil jagati 28 Euroopa Liidu liikmesriigi vahel veel 120 000 isikut kvalifitseeritud häälteenamuse alusel ja erinevalt mitmest teisest Euroopa riigist toetas seda otsust ka Eesti. Elik meie siseminister hääletas põgenikekvootide poolt, minnes vastuollu Riigikogu mandaadiga, mille kohaselt Eesti peab eelistama vabatahtlikku üksteise abistamist. 26. juunil 2015 kinnitas härra Pevkur, et Eesti on vabatahtlikkuse alusel valmis vastu võtma 84–156 põgenikku, mis vastab Eesti suurusele ja võimekusele.

Seoses sellega palume teil vastavalt Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse §-le 139 vastata järgnevatele küsimustele. Miks hääletas Eesti erinevalt Ungarist, Tšehhist, Slovakiast ja Rumeeniast erakorralisel justiits- ja siseküsimuste nõukogu 22. septembri istungil Euroopa Komisjoni esitatud kava poolt, jagamaks 120 000 isikut Euroopa Liidu liikmesriikide vahel? Kuidas on Eesti seadustega kooskõlas põgenikekvootide rakendamine kvalifitseeritud häälteenamusega? Kui suur on Eesti võimekus võtta vastu põgenikke kahe aasta jooksul? Milliseid sanktsioone saab Euroopa Komisjon rakendada juhul, kui Eesti ei täida meile pandud kohustust võtta vastu põgenikke lubatud määral? Ning viimaks, millistes valdkondades on Eesti veel suveräänne riik, kus me ei ole kohustatud järgima Euroopa Liidust tulenevaid kvote, direktiive või määrusi? Aitäh!

11:00 Aseesimees Jüri Ratas

Rohkem kõnesoove ei ole. Olen Riigikogu juhatuse nimel vastu võtnud kaks arupärimist ning vastavalt meie kodu- ja töökorra seadusele otsustab Riigikogu juhatus nende edasise menetlemise.

Läheme edasi teadete juurde. Täna pärast täiskogu istungi lõppu toimub siin istungisaalis Eesti rahvastiku toetusrühma asutamiskoosolek, mille kokkukutsujaks on Rein Ratas. Ootame aktiivset osavõttu!

Nüüd kohaloleku kontroll.

Kohaloleku kontroll

Kohalolijaks registreerus 82 Riigikogu liiget, puudub 19.

1. 10:06 Riigikogu otsuse "Riigikogu otsuse "Riigieelarve kontrolli erikomisjoni moodustamine" muutmise" eelnõu (87 OE) teine lugemine

11:00 Aseesimees Jüri Ratas

Alustame tänaste päevakorrapunktide menetlemist. Esimeseks päevakorrapunktiks on Isamaa ja Res Publica Liidu fraktsiooni esitatud Riigikogu otsuse "Riigikogu otsuse "Riigieelarve kontrolli erikomisjoni moodustamine" muutmise" eelnõu 87 teine lugemine. Palun Riigikogu kõnetooli ettekandeks põhiseaduskomisjoni liikme Mihhail Stalnuhhini!

11:00 Mihhail Stalnuhhin

Härra juhataja! Lugupeetud kolleegid! Otsuse eelnõu esimene lugemine toimus teisipäeval, 22. septembril. Samal päeval viis põhiseaduskomisjon läbi kahe lugemise vahelise arutelu. Selgus, et muudatusettepanekuid laekunud ei ole. Ma lihtsalt kordan üle menetluslikud otsused, mis said vastu võetud esmaspäeval: ettepanek viia teine lugemine läbi täna, 24. septembril ning otsus vastu võtta. Kõik komisjoni otsused olid konsensuslikud. Aitäh!

11:00 Aseesimees Jüri Ratas

Head ametikaaslased, kas teil on küsimusi? Küsimusi ei ole. Ma tänan ettekandjat! Kas selles päevakorrapunktis soovitakse avada läbirääkimisi? Läbirääkimisi avada ei soovita. Otsuse eelnõu 87 kohta muudatusettepanekuid ei laekunud ja juhtivkomisjoni seisukoht on, et eelnõu teise lugemise lõpus tuleks läbi viia ka lõpphääletus. Alustame lõpphääletuse ettevalmistamist.

Panen lõpphääletusele otsuse eelnõu 87. Palun võtta seisukoht ja hääletada!

Hääletustulemused

Head ametikaaslased! Veenva enamuse soovil – poolt 78 Riigikogu liiget, vastu 1, erapooletuid ei ole –

on Isamaa ja Res Publica Liidu fraktsiooni esitatud Riigikogu otsuse "Riigikogu otsuse "Riigieelarve kontrolli erikomisjoni moodustamine" muutmise" eelnõu otsusena vastu võetud. Esimese päevakorrapunkti käsitlemine on lõpetatud.

2. 10:09 Tarbijakaitseaduse eelnõu (37 SE) esimene lugemine

11:00 Aseesimees Jüri Ratas

Liigume edasi teise päevakorrapunkti juurde, milleks on Vabariigi Valitsuse algatatud tarbijakaitseaduse eelnõu 37 esimene lugemine. Palun Riigikogu kõnetooli ettekandeks majandus- ja taristuminister Kristen Michali!

11:00 Majandus- ja taristuminister Kristen Michal

Austatud juhataja! Head Riigikogu liikmed! Valitsus on teile esitanud tarbijakaitseaduse eelnõu terviktekstina. Selle eesmärk on üle võtta Euroopa Parlamendi tarbijavaidluste kohtuvälise lahendamise direktiiv ning kehtestada tarbijavaidluste internetipõhise lahendamise rakendamiseks vajalikud sätted. Seaduse parema loetavuse huvides on eelnõu koostatud terviktekstina. Kehtiv tarbijakaitseadus võeti vastu 2004. aastal ning seda on üle kümne korra muudetud. Samuti on direktiividest tulenevalt muudatuste maht suur. Eelnõus on säilitatud täna kehtiva seaduse põhimõtted, lisatud tarbijavaidluste kohtuväliseks lahendamiseks vajalikud sätted ja uuendatud tarbijakaebuste komisjoni regulatsiooni. Nüüd muudatustest täpsemalt. Tarbijavaidluste kohtuvälise lahendamise direktiiv kohustab liikmesriike tagama tarbijatele võimaluse kohtuväliselt lahendada kauplejatega sõlmitud lepingutega seotud vaidlusi lihtsalt, kiirelt ja odavalt. Peab olema tagatud võimalus lahendada nii riigisiseseid kui ka piiriüleseid vaidlusi kõigis sektorites, välja arvatud tarbijavaidlused tervishoiu- ja haridussektoris. Komisjoni hinnangul võiks tarbijate aastane sääst olla ligikaudu 22,5 miljardit, kui on olemas toimivad ja kvaliteedinõuetele vastavad vaidluste kohtuvälise lahendamise üksused. Tarbijavaidluste kohtuväliseks lahendamiseks on eelnõusse lisatud uus peatükk, milles sätestatakse kvaliteedinõuded tarbijavaidlusi kohtuväliselt lahendavatele üksustele ja nende läbiviidavatele menetlustele ning kehtestatakse tarbijavaidlusi lahendavate üksuste nõuetele vastavuse hindamise ja tunnustamise kord. Tarbijavaidluste kohtuvälise lahendamise üksuse võib luua nii eraõigusliku kui avalik-õigusliku juriidilise isiku või riigiasutuse juurde. Olulisemad nõuded tarbijavaidluste kohtuvälise lahendamise üksusele on järgmised. Tarbija saab sinna pöörduda nii riigisisese kui piiriülese vaidlusega. Tagatud on vaidluste lahendamise eest vastutavate füüsiliste isikute asjatundlikkus, sõltumatus ja erapooletus. Vaidlusi lahendatakse tasuta või sümboolse tasu eest. Vaidluste lahendamise menetlus tuleb läbi viia 90 päeva jooksul ja tagada tegevuse läbipaistvus, tehes üldsusele kättesaadavaks üksuse tegevust kajastavad aruanded.

Eestis juba tegutsevad mitmed kohtuväliselt vaidlusi lahendavad üksused. Tarbijakaitseameti juures tegutseb tarbijakaebuste komisjon, kindlustusseltside liidu juures kindlustuse lepitusorgan ning MTÜ Eesti Liikluskindlustuse Fond juures liikluskindlustuse lepitusorgan. Eelnõu jõustumisel seadusena on võimalik nimetatud üksuste nõuetele vastavuse hindamine ja nende tunnustamine tarbijavaidlusi kohtuväliselt lahendavate üksustena. Euroopa Komisjon loob omalt poolt veebipõhise interaktiivse platvormi, lahendamaks interneti vahendusel sõlmitud lepingute kohtuväliseid vaidlusi. Platvorm ühendab kõigi liikmesriikide vaidluste kohtuvälise lahendamise üksusi ja võimaldab tarbijal esitada vaidluse lahendamiseks avalduse veebi kaudu enda valitud keeles. Platvorm on kasutatav kõigis Euroopa Liidu ametlikes keeltes.

Eelnõus täpsustatakse juba tegutseva tarbijakaebuste komisjoni pädevust ja töökorda, mis viiakse täielikult vastavusse direktiivist tulenevate nõuetega. Tarbijakaebuste komisjon nimetatakse ümber tarbijavaidluste komisjoniks, et komisjoni ülesanne väljenduks täpsemalt. Tarbijavaidluste komisjoni pöördumisel on loobutud alampiirist, mis oli 20 eurot, et suurendada juurdepääsu vaidluste kohtuvälisele lahendamisele. Ette on nähtud tarbija avalduse menetlusse võtmisest keeldumise alused. Näiteks on võimalik menetlemisest keelduda juhul, kui vaidlus on perspektiivitu, kohtuväliseks menetlemiseks liiga keeruline või ei puuduta tarbija seadusega kaitstud õigusi. Kauplejatele kehtestatakse kohustus teavitada tarbijat vaidluste kohtuvälise lahendamise üksusest, kuhu tarbija saab kauplejaga tekkinud vaidluse lahendamiseks pöörduda. Lisaks on e-kauplejatel kohustus teavitada

tarbijajaid ka Euroopa Liidu ühtsest veebipõhisest vaidluste lahendamise platvormist. Lisaks tarbijavaidluste kohtuvälise lahendamise sätetele kehtestatakse eelnõuga kauplejale arve esitamise kohustus. Arve esitamine tähendab arve saatmist konkreetsele tarbijale temaga eelnevalt kokku lepitud aadressile või infokandjale. See võib ka tähendada tarbija posti- või e-posti aadressi või mobiili. Arvete kättesaadavaks tegemine ainult ettevõtja elektroonilises klienditeeninduskeskkonnas või internetipangas on lubatud vaid tarbija sõnaselgel nõusolekul. Arve saamine on vajalik eeltingimus, selleks et tarbija saaks täita oma lepingulist põhikohustust tasuta talle osutatud teenuste eest. Mitmeid üldhuviteenuseid osutatakse kestvuslepingute alusel ja nende teenuste tarbimise eest tasutakse arvete alusel. Ettevõtjal on õigus otsustada, milline arve edastusviis on talle kõige odavam, ja lugeda ainult sellel viisil arve edastamist põhiteenuse osutamise osaks. Vabandust, ma ütlesin, et ettevõtjal on õigus otsustada, aga mõte oli "ettevõtja õigus otsustada". See jätab lihtsalt tarbija ebaproportsionaalselt halvemasse olukorda. Nii et palun toetada majanduskomisjoni otsust eelnõu esimene lugemine lõpetada! Aitäh!

11:00 Aseesimees Jüri Ratas

Aitäh! Teile on ka küsimusi, hea ettekandja. Viktor Vassiljev, palun!

11:00 Viktor Vassiljev

Aitäh, härra juhataja! Austatud härra minister! Ma tänan teid suurepärase presentatsiooni eest, mille te esitasite mingi ametniku koostatud paberilt maha lugedes. Esimese töövõiduna oli seal märgitud, et seadus on seekord ometi koostatud terviktekstina. Kas te palun seletaksite, mida see tähendab? Kas siimaani on meile seadusi esitatud tükkihaaval?

11:00 Majandus- ja taristuminister Kristen Michal

Aitäh! Seda peaksite teie pika staažiga Riigikogu liikmena teadma ilma ametnike abita, et aeg-ajalt tulevad siia tõepoolest seaduse parandused, mis ei ole esitatud terviktekstina.

11:00 Aseesimees Jüri Ratas

Aivar Sõerd, palun!

11:00 Aivar Sõerd

Austatud juhataja! Austatud minister! Ma tahan ka avaldada heameelt, et üks selline oluline valdkond saab korralikult reguleeritud. Aga ma küsin konkreetsemalt. Kindlustusseltside liidu juures tegutseb kindlustusvaldkonna lepitusorgan. Meil on aga viimasel ajal palju kuulda kommertspankade tegevuse kohta. Küll kantakse summasid suvaliselt kontodele ja võetakse jälle maha. Ja siis me kuuleme, et meie pangad, kelle emapangad on Rootsis, kohtlevad kliente siin Eestis teisiti kui emafirma asukohariigis ja ühepoolset muudetakse hinnakirju. Kas kommertspankade tegevusega seoses on ka olemas mingisugune lepitusorgan? Ja kui ei ole, kas sellist oleks tarvis?

11:00 Majandus- ja taristuminister Kristen Michal

Aitäh! Tegelikult ju kommertspankade tegevust laiemalt reguleeritakse teiste seadustega ja järelevalvet nende üle teeb Finantsinspeksioon, kellega te ilmselt oma ministrikarjääri jooksul korduvalt kokku puutusite. See järelevalve nende üle on selgelt tugevam, aga kui mingisugune teenus, mida pangad osutavad, mahuks tarbijakaitseseaduse alla, siis kindlasti on võimalik luua ka vastav komisjon.

11:00 Aseesimees Jüri Ratas

Mihhail Korb, palun!

11:00 Mihhail Korb

Aitäh, härra juhataja! Lugupeetud minister! Mul on üldist laadi küsimus. Kuidas teile tundub, kas täna on tarbijate õigused Eestis piisavalt kaitstud? Ja kas see seadus muudab tarbijate õiguskaitse n-ö karmimaks ehk annab neile veel rohkem õigusi, selleks et oma õigusi kaitsta?

11:00 Majandus- ja taristuminister Kristen Michal

Aitäh! Tarbija õiguste kaitse on ju teataval määral tasakaalu küsimus. Teisalt on siin tähtis see, kui kaugele iga ettevõtja iga sammu puhul peab minema, et tarbijale neid õigusi seletada. Lõppkokkuvõttes on see majanduslik tervik. Aga ma julgen küll öelda, et tarbija õigused on selles osas kaitstud, et tarbija, kes soovib oma õigusi kasutada ja selle üle vaielda, saab seda teha. Ma arvan, et uue seaduseelnõuga, mida te siin menetlema asute, muutub see tarbijale mõnevõrra mugavamaks. Lisaks tuleb meile ka üleeuroopaline platvorm, mida saab tegelikult oma keeles vaidluste pidamiseks kasutada. Nii et ma julgen küll öelda, et pigem läheme selles suunas, et tarbija õigused saavad isegi rohkem ja paremini kaitstud, see muutub mugavamaks.

11:00 Aseesimees Jüri Ratas

Marika Tuus-Laul, palun!

11:00 Marika Tuus-Laul

Aitäh! Mul on küll niisugune arvamus, et tarbijate kaitsmine on ikkagi viimastel aastatel hästi palju kehvemaks läinud ja iga seadusmuudatusega jääb tarbija järjest kaitsetumaks. Võtame kas või need muudatused, mida te eelmisel suvel tegite. Tarbijate pöördumised on teatud summade puhul suuresti tasuliseks muutunud, toidujärelevalvega tegelemine on peaaegu et ära kadunud, enda pealt ära lükatud, ajakirjanikega koostööd ei tehta. Ja kui vanasti Tarbijakaitseamet kihas inimestest ja klientidest, siis praegu on seal vahelukud ja ühtegi inimest oma kaebusega me seal sees ei näe. Minu küsimus on kõigepealt see, et kuidas te seda kommenteerite. Ja miks meile ei ole abiks näiteks ühiskondlik tarbijakaitse? Näiteks Euroopa riikides ongi peamine just ühiskondlik tarbijakaitse, mida rahastab riik ja mis on palju suurema kaaluga kui meie tarbijakaitse n-ö valitsuse pikenduse või majandusministeeriumi ühe haruna.

11:00 Majandus- ja taristuminister Kristen Michal

Aitäh! Siin oli nüüd hästi palju küsimusi ja väiteid. Ma ütlen lihtsalt esiteks seda, et selle eelnõuga te saate ju ise samamoodi tööd teha, ettepanekuid teha. Teie olete siin seadusandjad, mitte valitsuse poolel. Teiseks, see 20-eurone alampiir kaotatakse. See tähendab seda, et ka väiksemate asjade puhul on võimalik vaidlusti pidada. Mis puudutab ühiskondlikkust, siis selle seadusega me kehtestame need mehhanismid, kuidas see seaduse alusel käia võiks. Täiendavaid tarbija kaitsmise ühinguid on alati võimalik teha. Nagu te ütlete, need on ühiskondlikud liikumised. Ma mäletan, et omal ajal, kui vist euro tuli, oli siin üks selline liikumine, mida juhatas Valdo Randpere ja mis vaatles hindu kauplustes. See oli väga populaarne. Nii et tegelikult on ka ühel rahvasaadikul võimalik ühiskonda mõjutada.

11:00 Aseesimees Jüri Ratas

Kalev Kotkas, palun!

11:00 Kalev Kotkas

Täna, härra eesistuja! Austet minister! Kuidas laheneb käesoleva eelnõu raames olukord, kus müügisaaalis on kaubal üks hind, aga kassas selgub, et hind on kõrgem? Kumma hinnaga peaks tarbija selle kauba kätte saama?

11:00 Majandus- ja taristuminister Kristen Michal

Aitäh! Seadus ütleb tegelikult, et eksitavat hinda ei tohi välja panna. See võib isegi ühel hetkel liigituda keelatud kauplemisvõtteks, kui inimesi sellega peibutatakse. Nii et seaduses on see olukord ära kirjeldatud. Aga lõpuks, kui inimene eksib ja paneb vale hinnasildi välja, siis eks see jääbki alati kohapealseks vaidluseks.

11:00 Aseesimees Jüri Ratas

Erki Savisaar, palun!

11:00 Erki Savisaar

Aitäh, austatud juhataja! Lugupeetud ettekandja! Antud seaduseelnõus käsitatakse tarbijat väga konkreetselt füüsilise isikuna ja eelnõu kaitsealustest on välja jäänud füüsilisest isikust ettevõtjad ja ka

väikeettevõtjad. Miks me ei käsitle kõiki tarbijaid võrdsetena? Selle seaduse eesmärk on ju kaitsta nõrgemat poolt äriühingute omavoli eest.

11:00 Majandus- ja taristuminister Kristen Michal

Aitäh! Sama küsimust me käsitlesime ka komisjonis. Ütleme nii, et tarbijaõigus laieneb sellistel juhtudel FIE-le, kui FIE ostab ise asja, mida ta kasutab eravajadusteks ja vähesel määral ka majandus- ja kutsetegevuses. Euroopa Liidu üldine tarbijapoliitika baseerub ikkagi põhimõttel, et füüsiline isik on selleks nõrgemaks pooleks, kes teeb tehinguid teiste pooltega, kes on siis ettevõtjad. Aga näiteks kahe väiksema osaühingu vahel ei olegi seda nõrgemat poolt, keda võtta tarbijana ja keda asuda vaidluses kaitsma. Sellest loogikast lähtuvalt on see eelnõu tehtud.

11:00 Aseesimees Jüri Ratas

Kersti Sarapuu, palun!

11:00 Kersti Sarapuu

Aitäh, härra juhataja! Lugupeetud minister! Kui kohustavad on Tarbijakaitseameti otsused ja ettekirjutised neile, kellele on süüdistus esitatud ilma kohtusse pöördumata?

11:00 Majandus- ja taristuminister Kristen Michal

Aitäh! Tarbijakaitse menetlustes süüdistusi ei esitata (see on nii karistusõiguses). Siin on üldiselt ikkagi põhimõtte selline, et suur osa probleemidest lahendatakse suhteliselt lihtsama menetluse käigus, kui seda on näiteks kohtulik vaidlus. Tarbijavaidlusega saaks hiljem kohtusse minna, seda me ka komisjonis arutasime. Aga mõte on ikkagi, et kuna suurem hulk selliseid vaidlusi laheneb lõpuks kiiremini ja väiksema vaevaga ja näiteks suurel kauplusel on lihtsam kohtukulused kinni maksta kui ühel tarbijal, siis ei ole tavaliselt siiski tegu kohtumenetlusega, vaid lihtsamalt seletades tarbijakaitsemenetlusega, mille mõlemad osapooled peaks läbima.

11:00 Aseesimees Jüri Ratas

Märt Sults, palun!

11:00 Märt Sults

Aitäh, härra eesistuja! Minister! Küsimus on lihtne. Kui see asi läheb internetti, siis on see igati teretulnud. Aga kas siis osal inimestel, kes ei valda arvutit, ütleme, vanemas eas, käib tarbijakaitse nagu valimiste ajal arvutiga kodus ja aitab neil seal koostada kaebust? Küsimusel on ka teine pool. Internet on tore ja informatiivne ja kiire asi ning *copy-paste*'i nupud on ka olemas. Küsin, kuidasmoodi te kirjeldate lõhna internetis. Kui näiteks lõhn ei meeldi, inimene kaebab lõhna pärast.

11:00 Majandus- ja taristuminister Kristen Michal

Aitäh! Ma alustan tagumisest otsast. Te kindlasti oskate palju värvikamalt kirjeldada, kui paljud inimesed suudavad seda isegi videos sõnade abil teha. Nii et sõnadega on võimalik paljusid asju internetis kirjeldada, ma olen täiesti nõus. Lõppkokkuvõttes tuleb seda kõike kohtuvaidlustes samamoodi kuidagi sõnadega väljendada. Tantsunumber ilmselt ei sobi. Aga mis puudutab internetti minekut, siis tarbijavaidlustega on alati võimalik minna kohapeale ja Tarbijakaitseametist abi saada. Midagi selle taha ei jää, et keegi ei saa internetti või arvuti juurde minna. Aga ajas loomulikult järjest väheneb nende osakaal, kes ei kasuta neid oma vaidluste pidamisel, üldjuhul peaks need ju ikkagi elu mugavamaks muutma. Eriti ülepiiriliste asjade puhul, ma arvan, et me kumbki ilmselt ei kujuta ette, et me sõidaks sellepärast teise riiki, et sinna oma vaidlust esitada. Kuidagi peab aga inimene selle esitatud saama.

11:01 Aseesimees Jüri Ratas

Austatud minister, ma tänan teid! Rohkem küsimusi ei ole. Palun Riigikogu kõnetooli ettekandeks majanduskomisjoni aseesimehe Mihhail Korb!

11:01 Mihhail Korb

Austatud Riigikogu aseesimees! Lugupeetud kolleegid! Austatud minister! Riigikogu majanduskomisjon arutas tarbijakaitseseaduse eelnõu oma istungil 14. septembril 2015. aastal. Arutelul osalesid lisaks komisjoni liikmetele majandus- ja taristuminister Kristen Michal, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi siseturuosakonna tarbija- ja konkurentsipoliitika talituse juhataja Thea Palm ja nõunik Riina Piliste, kes tutvustasid eelnõu sisu ja eesmärgi ning vastasid täiendavatele küsimustele.

Eelnõu tutvustuse käigus arutati järgmisi teemasid. Kõigepealt arutati arvete esitamise viise. Tunti huvi, kas kodanikul on õigus küsida lisaks elektroonilisele arvele ka paberil arvet. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi esindaja selgitas, et eelnõu kohaselt tuleb arve esitada vastavalt tarbija soovile, st ka paberil. Toimus arutelu kordusarvete käsitlemise üle. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium märkis, et kordusarveid saadetakse juhul, kui kodanik ei ole arvet kätte saanud või ei ole seda elektroonilisest süsteemist leidnud. Esitati ettepanek, et eelnõus võiks sätestada tähtaja, et näiteks viie aasta pärast oleks paberil arve väljastamine tasuline.

Järgmisena arutleti tarbijavaidluste komisjoni otsuste õigusjõu üle. Eelnõu ei muuda kehtivat seadust selles osas, et komisjoni otsuste puhul on tegemist lepitusmenetlusega. Teadaolevalt ligi 20% komisjoni otsustest jäetakse täitmata. Otsuse täitmata jätmise korral kantakse kaupleja Tarbijakaitseameti kodulehel asuvasse nn musta nimekirja. Tunti huvi, kas eelnõuga võiks muuta tarbijavaidluste komisjoni otsused täitemenetluse korras täitmisele kuuluvaks. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi esindaja nentis, et sellist võimalust kaaluti, kuid otsustati, et siduvaid otsuseid peaks siiski tegema kohus. Arutati vaidluste lahendamise tähtaegu ja menetlemise tasusid. Tunti huvi, miks pikenevad eelnõu kohaselt vaidluste lahendamise tähtajad 60 päevalt 90 päevani. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi esindaja selgitas, et 90 päeva nõue tuleneb direktiivist, kuid vaidlusi on lubatud lahendada ka lühema aja jooksul. Kuna nende vaidluste hulgas on ka piiriüleseid vaidlusi, siis on 90-päevane piirmäär menetlemiseks sobivam.

Eelnõu arutelu käigus tõstatas küsimus seoses riikliku ja eraõigusliku kohtueelsete vaidluste lahendamise erineva hinnaga. Nimelt ei saa tarbija pöörduda avalik-õigusliku tarbijavaidluste komisjoni poole, kui vastavas valdkonnas on loodud eraõiguslik kohtueelsete vaidluste lahendamise üksus. Samas annab eelnõu eraõiguslikule üksusele õiguse küsida vaidluse kohtueelse lahendamise eest sümboolset tasu. Tarbijakaitseameti juures tegutsev avalik-õiguslik komisjon aga mingit tasu ei võta. Kui suur võiks olla sümboolne tasu ja kas antud regulatsiooni puhul võib olla tegemist põhiseaduses sätestatud võrdse kohtlemise printsiibi rikkumisega? Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ametnike sõnul on direktiivist lähtuvalt sümboolne tasu lubatud nii riikliku kui eraõigusliku menetlemise korral. Seega on see riigisisese kokkuleppe küsimus. Direktiivi kohaselt võiks liikmesriikides riigisisene summa jääda 20–100 euro piiresse. Eelnõu ettevalmistava töögrupi ettepanek oli määrata menetlustasuks 5 eurot. Sümboolne summa vähendaks ehk n-ö tarbetute kaebuste esitamist.

Lõpuks tegi komisjon menetluslikud otsused: ettepanek esimene lugemine lõpetada ja määrata muudatusettepanekute tähtajaks 8. oktoober 2015 kell viis. Mõlemad otsused võeti vastu konsensusega.

11:01 Aseesimees Jüri Ratas

Aitäh, hea ettekandja! Teile on vähemalt üks küsimus. Märts Sults, palun!

11:01 Märts Sults

Aitäh teile, auväärt esimees! Ettekandja! Kas uus eelnõu ei ole mitte mõeldud selleks, et tekitada suurem võimalus hämada? Minister just ütles, et kui internetist saadud vastus ei sobi, siis võib ju kohale minna. Aga miks mitte kohe kohale ja pärast internetti minna, et küsida, mispärast ma vastust ei saanud? Ja küsimuse laiend on selline, et kuidas mõista näiteks kloori maitset. Kes on tundnud kloori maitset? Te teate, et esimese maailmasõja ajal kasutati kloori sõjagaasina. See, kes seda maitset, oli ka küps. Kas klooril on kloori maitse, on sel ammooniumklooriidi maitse, on sel kloorioksiidi maitse? Milline on kloori maitse? Seletage mulle ära. Mis värvi kloor on? Kui paljud inimesed teavad, et kloor on gaas, mis on rohelist värvi?

11:01 Mihhail Korb

Aitäh, lugupeetud küsija! Kloori maitse küsimust ei ole komisjonis arutelu all olnud, aga kindlasti on väga hea, et eelnõu on esitatud terviktekstina. Ma arvan, et siin võib diskuteerida eri nurkade alt ja erinevate aspektide üle, aga ma ei usu, et eelnõu on esitatud hämamiseks.

11:01 Aseesimees Jüri Ratas

Hea ettekandja, ma tänan teid! Rohkem küsimusi ei ole. Kas fraktsioonide esindajad soovivad avada läbirääkimisi? Läbirääkimisi avada ei soovita. Juhtivkomisjoni ettepanek on, et seaduseelnõu 37 esimene lugemine tuleks lõpetada. Määrán eelnõu 37 muudatusettepanekute esitamise tähtajaks k.a 8. oktoobri kell 17. Esimene lugemine on lõpetatud ja ka teise päevakorrapunkti käsitlemine on lõpetatud.

3. 10:31 Kemikaaliseaduse eelnõu (72 SE) esimene lugemine

11:00 Aseesimees Jüri Ratas

Liigume edasi kolmanda päevakorrapunkti juurde, milleks on Vabariigi Valitsuse algatatud kemikaaliseaduse eelnõu 72 esimene lugemine. Palun Riigikogu kõnetooli ettekandeks majandus- ja taristuminister Kristen Michali!

11:00 Majandus- ja taristuminister Kristen Michal

Lugupeetud juhataja! Austatud Riigikogu liikmed! Vabariigi Valitsus on teile esitanud kemikaaliseaduse eelnõu. Kehtiv kemikaaliseadus võeti vastu 1998. aastal ja seda on korduvalt ulatuslikult muudetud. Rohkete muudatuste tulemusel on halvenenud seaduse ülevaatlikkus ning seadust on raske lugeda. Arvestades kehtiva kemikaaliseaduse kvaliteeti ning lisanduvate muutuste mahtu, on eelnõu koostatud terviktekstina. Eelnõu väljatöötamise ajendiks on vajadus üle võtta ja rakendada mitmeid Euroopa Liidu õigusakte. Kõige suurema mahuga muudatused seonduvad suurõnnetuse ohuga käitiste regulatsiooniga ning tulenevad nn SEVESO III direktiivi ülevõtmisest.

Muudatuste esimene eesmärk on suurendada suurõnnetuse ohuga ettevõtete ohutust, täpsustades nende kohta käivat regulatsiooni. Suurõnnetuse ohuga ettevõtted, s.o umbes 60 ettevõtet, peavad näiteks vähemalt kord kolme aasta jooksul korraldama õppuse. Õppuse eesmärk on hinnata ohutuse tagamise abinõusid ja nende asjakohasust. Õppustel tuleb kasutada riskianalüüsides sätestatud õppuse legendi ja ettevõttesisesid hädaolukorra lahendamise plaane (õppuse käik). Päästeamet hakkab koostama ettevõtteväliseid hädaolukorraks valmisoleku plaane ning hindama ka dominoefekti. Selle tegevuse eesmärgiks on suurendada ohutust ja parandada valmisolekut õnnetuse korral asjakohaselt reageerimiseks ning anda asjatundlikku sisendit maakasutuse planeerimiseks.

Teine eesmärk on raskendada ja ennetada terrorismikuritegude toimepanemist ning piirata lõhkainete lähteaineks olevate kemikaalide kättesaadavust. Kehtiva seadusega võrreldes on muudatused järgmised. Kahtlust äratavate lõhkeainete lähteainetega tehtavatest tehingutest teavitamiseks määratakse kontaktpunkt. Eesti kontaktpunktiks on Politsei- ja Piirivalveamet. Piiranguga ainete või neid sisaldavate toodete müügil on lubatud vaid sularahata arveldused ning müüja on kohustatud esitama majandustegevusteate. Tarbijakaitseamet teostab jaemüügis järelevalvet lõhkeainete lähteainete turustamise nõuete üle. Ülejäänud käitlemisahelas teeb järelevalvet Politsei- ja Piirivalveamet.

Kolmas eesmärk on tagada, et avamerel nafta või gaasi ammutamisel juhtuvate õnnetuste korral saaks piisavalt infot selleks, et teha õigeaegseid järeldusi ja rakendada sobivaid kaitsemeetmeid. Kuivõrd Eestil puudub avameri, kus naftat ja gaasi ammutatakse, siis ei pea Eesti direktiivi valdavas osas üle võtma. Ülevõtmiskohustus seisneb aruandluskohustuses. Eestis registreeritud ettevõtjad või nende tütarettevõtjad võivad teoreetiliselt olla tegevad kusagil mujal avamerel nafta või gaasi ammutamisel. Sellised ettevõtjad peavad andma aru nende vastutusel toimuvatest õnnetustest ning neid aruandeid tuleb jagada ka teiste riikidega.

Neljas eesmärk on õigusselguse huvides jätta välja sätted, mis on ohtlike ainete klassifitseerimist käsitleva Euroopa Liidu määruse ehk CLP-määrusega vastuolus. Ülejäänud muudatused on valdavalt vormilised ja seisnevad struktuuri loogilisemaks muutmises ning stiili ühtlustamises.

Valitsus on teinud ettepaneku jõustada seadus 1. detsembril k.a. Jõustamistähtaeg on valitud selle arvestusega, et Euroopa Liidu aktide rakendustähtaeg on möödas (see oli 1. juulil) ning detsembriks

jõuab valmis kõikide vajalike määruste eelnõud, mille saab jõustada samaaegselt seadusega. Palun toetada keskkonnakomisjoni ettepanekut ning eelnõu esimene lugemine lõpetada! Tänan!

11:00 Aseesimees Jüri Ratas

Hea ettekandja, teile on ka küsimusi. Andres Herkel, palun!

11:00 Andres Herkel

Aitäh, austatud juhataja! Austatud minister! Mul on selline küsimus. Eestis on pikka aega tekitanud emotsioone ja ohutunnet ohtlike veoste küsimus. Kuivõrd see seaduseelnõu selles vallas täiendavat korda loob? Milline on üldse teie hinnang, kuidas see olukord on muutunud? Kas see probleem on endiselt teravalt üleval või on fakte, mis kinnitavad, et olukord on paremaks läinud?

11:00 Majandus- ja taristuminister Kristen Michal

Aitäh! Mul ei ole kaasas arvandmeid ohtlike kemikaalide veoste kohta, aga seaduseelnõu puudutab küll seda külge, et nende kõikide üle tuleb pidada arvestust algusest lõpuni. Kui te soovite täpsemaid arvandmeid, kas on mingeid intsidente või mingisuguseid probleeme olnud, siis selle ma saan teile hiljem saata.

11:00 Aseesimees Jüri Ratas

Märt Sults, palun!

11:00 Märt Sults

Aitäh, härra eesistuja! Minister! Tähtaeg on 1. detsember. Mis valemiga ja mis rahadega te viite ohu määra nii alla laoplatsidel, kus hoitakse ammooniumnitraati, kaaliumnitraati, naatriumnitraati? Kuidas te turvate väetiste ladusid, kus praktiliselt kõik fosfaadid on lõhkeaine üheks koostisosaks? Kustkohast te need vahendid võtate, kui teil ei ole õpetajate palga tõstmisekski raha? Nii et andke mulle andeks, aga kas oskate vihjata, kuidas te suudate teha näiteks Tallinna Sadama kõrval olevad Kopli sadamad nii ohutuks, et kui need plahvatavad, siis jääb Tallinn alles?

11:00 Majandus- ja taristuminister Kristen Michal

Aitäh! Siin oli palju küsimusi ja mõned väited. Õpetajate palgad muidugi tõusevad, mida on hea teada. Valitsuses tegime eelarve ära. Ma loodan, et ma ei reeda riigisaladust, aga õpetajad on üks nendest gruppidest, kes tegelikult saavad suurema palgatõusu kui ülejäänud. Seda esiteks. Teiseks on räägitud seaduse jõustumise tähtajast, mille järel algavad kõik muud tegevused. Aga ohutuselased tegevused ju juba käivad.

11:00 Aseesimees Jüri Ratas

Martin Helme, palun!

11:00 Martin Helme

Aitäh, härra asespiiker! Lugupeetud minister! Mul on selline lihtne küsimus. Olen täiesti nõus, et keemiaettevõtteid on vaja korralikult turvata. Aga kas me tegeleksime selle seadusega, kui ei oleks Euroopa Liidu direktiivi? Kas ministeeriumist oleks algatus tulnud ka ilma sellela?

11:00 Majandus- ja taristuminister Kristen Michal

Aitäh! Ma arvan, et küllap oleks tulnud, sest viimastel nädalatel on tegelikult keemiaettevõtjad ise arutanud seda teemat. Ja minu teada oli neil endil arvamus, et mõned regulatsioonid võiksid isegi olla rangemad, kui siin seaduses kirjas. Nii et algatusi tuleb ka turuosalistelt.

11:00 Aseesimees Jüri Ratas

Märt Sults, palun!

11:00 Märt Sults

Aitäh teile! Tähendab, minul on selline tunne, et tõuseb mitte õpetajate palk, vaid tõuseb oht. Kas te olete mõelnud selle peale, et kodanikkonda teavitada ohtlikest ainetest ja nendega ümberkäimise normidest? Et kui õhus on magusat lõhna, siis see tähendab, et kuskil on fenolaadid, ja kui õhus on natukene kibedat lõhna, siis on seal mingisugune teine huvitav asi. Kui natukene tuleb ninna kirsilõhna, siis on kuskil tsüaniidid. Te võiksite rahvale rääkida, mis hais mida tähendab ja kui ohtlik see on. Te räägite, et 15. sigaret muudab geenikoodi, aga andke andeks, üks korralik sööm fenooli muudab kogu geeni.

11:00 Majandus- ja taristuminister Kristen Michal

Ma tänan! See oli rohkem ettepanek kui küsimus. Võtan teadmiseks.

11:00 Aseesimees Jüri Ratas

Jaak Madison, palun!

11:00 Jaak Madison

Aitäh, lugupeetud istungi juhataja! Austatud minister! Millal see Euroopa direktiiv, millest me praegu lähtume, kehtestati?

11:00 Majandus- ja taristuminister Kristen Michal

Kohe ütlen teile, millal. Kui me viitame erinevatele juhenditele, siis osa on pärit aastast 2008, aga neid on ka hilisemast perioodist. Ma räägin neist, mis puudutavad REACH-määrusi, mille alusel neid klassifikatsioone tehakse.

11:00 Aseesimees Jüri Ratas

Kersti Sarapuu, palun!

11:00 Kersti Sarapuu

Aitäh, härra juhataja! Lugupeetud minister! Viimastel nädalatel on väga suurt kõlapinda leidnud kloorioksiidi kasutamine erinevate haiguste raviks. Kas see seaduseelnõu sätestab ka mingid normid, et niisuguseid apsakaid enam ei juhtuks, et inimesed saaksid aru, et kloor on ikkagi mürgine, ja et ei kasutataks veel mingeid muid selliseid aineid ravimise eesmärgil?

11:00 Majandus- ja taristuminister Kristen Michal

Aitäh! Ega see seadus nüüd inimeste harimist nende endi eest ära ei tee. Minu meelest on üldse äärmiselt kahetsusväärne, et inimesed selliste rumalustega tegelevad. Lõppkokkuvõttes võib ju keegi panna internetti üles ka teadmise, et tualetipoti ääre all olevad sinised kuulikesed ravivad midagi. Selle vastu ei saa ka kogu Riigikogu tarkusega ja ka selle seadusega üksi ei saa.

11:00 Aseesimees Jüri Ratas

Jaak Madison, palun!

11:00 Jaak Madison

Aitäh, lugupeetud eesistuja! Austatud minister! Kui esimene direktiiv kehtestati aastal 2008, siis me olime juba ammu Euroopa Liidu liikmesriik ja tööd tegi Riigikogu XI koosseis. Ja selline valdkond, kus on küsimuseks keemiaettevõtete ohutus ja turvalisus, on määrava tähtsusega, ma usun, väga suurele osale Eesti elanikkonnast. Miks me hakkame sellist teemat arutama alles seitse aastat peale esimest direktiivi? See oleks võinud jutuks tulla juba XI koosseisu ajal.

11:00 Majandus- ja taristuminister Kristen Michal

Aitäh! Ma olin võib-olla tõepoolest enne ebatäpne. Ma nimetasin seda määrust, mis puudutas kemikaalide nimekirja. Direktiiv ise on 2012. aastast, st mis puudutab SEVESO-t. Nüüd on uus SEVESO III. Osa nõudeid me oleme juba eelmises kemikaaliseaduses üle võtnud.

11:00 Aseesimees Jüri Ratas

Austatud minister, ma tänan teid! Rohkem küsimusi ei ole. Ma palun nüüd ettekandeks Riigikogu kõnetooli keskkonnakomisjoni aseesimehe Rein Ratase!

11:00 Rein Ratas

Härra juhataja! Auväärt Riigikogu! Kemikaaliseaduse eelnõu 72 arutati Riigikogu keskkonnakomisjoni istungil 14. selle kuu päeval. Istungile olid kutsutud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi siseturuosakonna kvaliteedi infrastruktuuri talituse juhataja ja nõunik, Siseministeeriumi pääste- ja kriisireguleerimispoliitika osakonna nõunik ning korrakaitse- ja kriminaalpoliitika osakonna õigusnõunik, samuti Eesti Keemiatööstuse Liidu tegevdirektor ning kemikaali- ja keskkonnasõunik. Keskkonnakomisjoni istungil tutvustasid Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi nõunik ja talituse juhataja kemikaaliseaduse eelnõu. Esitati sama materjal, mida me kuulsime praegu ka kokkuvõtvalt härra ministri Kristen Michali suust.

Istungil selgitati, et kehtiv kemikaaliseadus on rohkete muudatuste tõttu muutunud juba raskesti loetavaks ja kohati ka raskesti arusaadavaks – kõik see, mida me äsja kuulsime. Keemiatööstuse liidu esindajad rõhutasid, et kemikaaliseaduse eelnõu menetluse juures tulnuks teha ja tuleks praeguses faasis veelgi teha tihedamat koostööd Sotsiaalministeeriumiga. Sellega nõustusid nii komisjoni liikmed kui ka eelnõu tutvustanud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi esindajad. Niisugune tihedam koostöö oluks vajalik ja veel on võimalik seda ka praegu menetluse juures teha. Eriti just meie keskkonnakomisjoni esimees rõhutas üldtarkusena seda, et ministeeriumidevaheline koostöö – nii käsitletava eelnõu puhul kui ka varasema praktika kohaselt – jätab soovida. Eesti Keemiatööstuse Liidu tegevdirektor mainis, et nemad olid kaasatud umbes eelnõu koostamise protsessi keskpaigast, mitte päris algusest. Nad on teinud eelnõu kohta tehnilisi ja sisulisi ettepanekuid, millega paljudel juhtudel, eeskätt just tehnilist laadi täiendusettepanekute puhul, on arvestatud.

Tösisst diskussiooni tekitas komisjoni koosolekul eelnõu § 12, mis puudutab Euroopa Liidu CLP-määruse artikli 45 ülevõtmist ehk teabe esitamist mürgistuskeskustele. Keemiatööstuse liidu esindajad leidsid, et § 12 on suuresti tühine. Üks komisjoni liige esitas ka küsimuse, kas ei tuleks siis see paragrahv üldse välja jätta, kui see on tühine. Aga sellele olid vastu keemiatööstuse liidu esindajad, samuti Siseministeeriumi ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi esindajad. Leiti, et see on siiski vajalik ja võib-olla n-ö poole sammu võrra praegusest seisust etteruttav paragrahv. See käsitleb nimelt teabe esitamist ohtliku segu ja detergendi kohta. Seal ei ole seda korda täpselt: ei ole neid nimetusi ega indikaatoreid, mismoodi ja mida tuleb esitada. Komisjonile antud teabe kohaselt töötatakse Euroopa Komisjonis praegu vastavat teabe esitamise korda välja ja peagi jõuab see siia. Siis saab juba ka vajalike seaduse alamaktidega, õigusaktidega selle korra paika panna. Seni võiks aga Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi esindaja arvates seda loodetavasti peagi likvideeruvat lünka täita Terviseamet oma vastava juhismaterjaliga.

Keskkonnakomisjon otsustas kõigis otsustuspunktides ühehäälselt järgmist: teha ettepanek võtta seaduseelnõu 72 Riigikogu täiskogu päevakorda 24. selle kuu päevaks, teha ettepanek eelnõu esimene lugemine lõpetada, teha ettepanek määrata eelnõu muudatusettepanekute tähtajaks s.a 8. oktoober kell 16 ja määrata eelnõu komisjonipoolseks ettekandjaks siinkõneleja. Olen rääkinud.

11:00 Aseesimees Jüri Ratas

Aitäh! Teile on vähemalt üks küsimus. Peeter Ernits, palun!

11:01 Peeter Ernits

Hea juhataja! Hea ettekandja! Juba aastaid on räägitud võimalikust suurõnnetusest Tallinna Sadama lähedal olevate kemikaalidega seoses ja selle direktiivi 2012/18/EL puhul on toonitatud suurõnnetuste ohjeldamise vajadust. Ma küsin otse, mis on need olulisemad punktid, mis parandavad sellise võimaliku suurõnnetuse ohjeldamist, mille kohta on öeldud, et pool Tallinna linna võib hävida.

11:01 Rein Ratas

Kui te, auväärt küsija, küsite, mis on kõige olulisem selles eelnõus võimaliku suurõnnetuse ohuga paiga, konkreetset Tallinna Sadama mõistes, siis seal on kohe eraldi paragrahv "Kõrge lämmastikuisaldusega ammooniumnitraadi transiidile esitatav nõue". See on antud juhul kõige olulisem, rääkimata paljudest teistest ohutusnõuetest, mis on ka eelnõus olemas.

11:01 Aseesimees Jüri Ratas

Peeter Ernits, palun!

11:01 Peeter Ernits

Natuke täpsustan. Nagu ma aru saan, siis see oht on küll olemas olnud, aga tänase päevani pole neid suurõnnetuse ohjeldamise momente seaduses olnud. Sain ma õigesti aru?

11:01 Rein Ratas

Vabandust!

11:01 Aseesimees Jüri Ratas

Palun mikrofon Peeter Ernitsale tagasi, et ta saaks küsimust täpsustada!

11:01 Peeter Ernits

Ma tahtsin küsida, et kui see punkt, mida sa nimetasid, võimaldab ohtusid ohjeldada, siis kas senimaani olid need võimalused olematud või väiksemad.

11:01 Rein Ratas

Aitäh! Ma ütleksin nii, et ka praegu kehtiv kemikaaliseadus – mis on juba kehtinud, kui ma ei eksi, 17 aastat – näeb ette preventiivseid abinõusid, vastavaid menetlusi, mida on vaja ohu vältimiseks teha. Mitmed teisedki seadused puudutavad nii või teisiti kemikaalide kasutamist ja transporti. Need ohutusnõuded on olemas. Nii et me ei saa öelda seda, et mitte midagi niisugust, mis vältiks ohtu, õnnetust või ohu realiseerumist, ei ole. Need nõuded on olemas. Antud juhul on aga püütud asja, tähendab, ohutusküsimust rohkem konkretiseerida ja seda ühtlasi ka vastavate Euroopa õigusaktide, eeskätt direktiivide ülevõtmisega seadussätetesse ja viidetega määrustele, mis ei kuulu enam seaduses dubleerimisele, vaid võetakse otsesõnu üle. Siin on neile ka viidatud. Oht ei kao kusagile, oht jääb ikka. Oluline on – ja see on ka seaduseelnõu sisus selgelt välja toodud – võimalikult suure tõenäosusega vältida suure ohu realiseerumist.

11:01 Aseesimees Jüri Ratas

Madis Milling, palun!

11:01 Madis Milling

Suur tänu, härra juhataja! Hea ettekandja! Väga palju on Eestis ettevõtteid, mis ei klassifitseeru ohtlike ainete töötlemise ettevõteteks, küll aga nad kasutavad ohtlikke aineid. Näiteks Saku Õlletehas kasutab oma tootmisprotsessis ammoniaaki. Olles ise Saku komando vabatahtlik päästja, olen kursis, et Saku Õlletehasel on väga pädev teavitusplaan kriisiolukorras toimimiseks koostöös kohaliku omavalitsusega. Küll aga ei ole see üle Eesti nii, väga paljudes kohalikes omavalitsustes on n-ö kriisikomisjonid või kriisiplaanid suhteliselt formaalsed asjad. Kas komisjonis on juttu olnud ka kohalike omavalitsuste rollist selle seaduse regulatsiooni puhul?

11:01 Rein Ratas

Täna teid selle ilmselt väga asjaliku küsimuse eest! Kahjuks meie keskkonnakomisjoni 14. septembri istungil kohalike omavalitsuste osalust ohtude ja kriiside reguleerimisel, ohuastmete vähendamisel jne ei käsitletud. Olen rääkinud.

11:01 Aseesimees Jüri Ratas

Hea ettekandja, ma tänan teid! Rohkem küsimusi ei ole. Kas fraktsioonide esindajad soovivad avada läbirääkimisi? Soovivad. Avan läbirääkimised. Palun Riigikogu kõnetooli Eesti Keskerakonna fraktsiooni esindaja Märt Sultsi!

11:01 Märt Sults

Auväärt aseesimees! Kolleegid! Tähendab, räägiti toiduainetekeemiast ja räägiti ka toiduainetööstusest, aga ei räägitud toidulisanditest. Mujal Euroopa riikides – õigemini mitte mujal, vaid väga paljudes Euroopa riikides ja ka teistes maailma riikides – on bensoaadid toidulisandina keelatud. Bensoaat, olgu naatriumbensoaat, kaaliumbensoaat või ükstaskõik millise leelismetalli ühend, on sõltuvusainete ja rahustite põhikoostises. Antud juhul teeb toiduainetööstus selliseid trikke, et panna inimene mingist kindlast toiduartiklist sõltuma. Kui ta ei ole näiteks mingit jogurtit Ä joonud, siis tal on paha olla. Ta peab iga päev saama ühe väikese lonksu jogurtit Ä. Niimoodi tekitatakse grupp varjatud narkomaane, kes peavad seda omale sisse ajama.

Samal ajal lahja alkoholi puhul – etüülkloriid ja metüülkloriid, sellised huvitavad ained – soodustab väike lisand kohutavalt suurel määral alkoholi imendumist verre. Tähendab, tavaliselt pissib inimene kogu nõrga alkoholi välja ja see ei mõju nii laastavalt, aga kui pannakse väikene tõrts orgaanilist klooriühendit juurde, on kogu värk veres. Seda küsimust üldse ei käsitletud. Nii et palun järgmisel lugemisel võtta päevakorda sellised asjad nagu toiduainetekeemia ja just nimelt bensoaadid. Doktor Vassiljev teab väga hästi, mida sellised asjad tähendavad, või küsige narkoloogide või psühhiaatrite käest, kes tegelevad narkomaanidega. Kindlasti on seda *know-how'd* siia seaduseelnõusse vaja. Aitäh!

11:01 Aseesimees Jüri Ratas

Täna! Rohkem kõnesoove ei ole, sulgen läbirääkimised. Juhtivkomisjoni ettepanek on, et esimene lugemine tuleks lõpetada. Määrán eelnõu 72 muudatusettepanekute esitamise tähtajaks k.a 8. oktoobri kell 16. Esimene lugemine on lõpetatud ja kolmas päevakorrapunkt käsitletud.

Head ametikaaslased, meie tänane istung on seega lõppenud. Ma tänan teid ja soovin teile jõudu meie töös! Kõike head!

Istungi lõpp kell 10.59.